

Fabrice Hadjadj

Vstajenje

Navodila za uporabo

Fabrice Hadjadj

VSTAJENJE

Navodila za uporabo

Fabrice Hadjadj

VSTAJENJE

Navodila za uporabo

Družina
2018

Fabrice Hadjadj
VSTAJENJE
NAVODILA ZA UPORABO

Naslov izvirnika: *Résurrection, Mode d'emploi*

© izvirnika: MAGNIFICAT SAS, 15-27, rue Moussorgsky, 75018 Paris, 2016.

© za slovensko izdajo: Družina d. o. o., 2015

Prevod: Jasmina Rihar

Lektoriranje: Marija Bratina

Oblikovanje naslovnice: Lucia Jerman

Grafična priprava: Stanislav Oražem

Za založbo: Tone Rode

Naklada: 800 izvodov

Natis: Tiskano v Sloveniji

Ljubljana, 2018

Več informacij o knjigah založbe Družina najdete na:

www.druzina.si

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

27-187.6

HADJADJ, Fabrice, 1971-

Vstajenje : navodila za uporabo / Fabrice Hadjadj ; [prevod Jasmina Rihar]. -
Ljubljana : Družina, 2018

Prevod dela: *Résurrection*

ISBN 978-961-04-0482-8

293789184

Vsem, ki sta jih knjigi
Samomor, navodila za uporabo
in *Kako uspeti v karieri* razočarali,
posvečam tale,
nekoliko drugače učinkovit priročnik.

Oh, kako čarobno bi bilo, če bi v trenutku, ko nas vse pribije, iz krste ušel in privrel čudežni trilček flaute! Kakšen šok! Kakšen poduk družinam! ... Prvi dobrodušnež Iztegnil-pete ni živel zaman. Končno je presenetil, razumel vse gracije Pomladi! Revolucionar senc! Pevec grobov! Burkež, ki se je klatil po skrivnostnih svetovih! ... Rad bi bil ta človek! Kakšna ambicija! On in nihče drug, presnet'!

Céline, Guignol's band I

Vedno sem bil veren. To je dokaj razumljivo, saj prihajam iz bolj kot ne ateistične družine. Moji prvi bogovi so bili moji starši (ni se mi bilo treba ukvarjati z rušenjem idolov, kar hitro so padli sami od sebe). Verjel sem tudi Chantal Goyi, ko je pela »Danes zjutraj je zajec ubil lovca«. Verjel sem v princa Actarusa iz serije Goldrake. Verjel sem v Charlesa Ingallsa in njegovo *Hišico v preriji* (žal ne prav dolgo: živeli smo namreč med nebotičniki četrti *La Défense*). Nato sem verjel v *playmate* meseca iz revije *Playboy* (ali *Newlook*, kar pomeni »nov pogled«). Verjel sem, da hrana zraste na policah hipermarketov (in še vedno si težko predstavljam, koliko časa je potrebno za vzrejo purana ali za to, da jabolko dozori). Za trenutek sem verjel, da je moje spolovilo samo *gender* in fikcija (a že naslednji hip je šlo mimo mene zelo lušno dekle in fikcija se mi je nenadoma zazdela enako resnična kot drevo spomladi). Verjel sem v francosko in v socialistično revolucijo, čeprav je bil moj oče samo član ZSS ...

Kmalu sem začel verjeti v Nietzscheja, pri čemer sem bil prepričan, da sem zato *Onstran dobrega in zlega*. Verjel sem v Georges Batailla, čeprav sem bil preplah, da bi se pridružil orgij-

skim obredom. Potem sem verjel v Hegla, da bi poskusil povzeti vse poprejšnje trenutke mojega verovanja, potem pa sem sestopil z »absolutnega védenja« in začel verjeti v Célinea ter pridigati evangelij *Potovanja na konec noči*. Hkrati sem – priznam – verjel tudi v zen budizem; dobival sem se s komercialnimi direktorji in učiteljicami v menopavzi in skupaj z njimi prepoznaval lepoto svoje notranje praznine. V vsem tem sem seveda veliko verjel vase, predvsem pa sem verjel, da ne verujem.

Nekega lepega dne pa, bumf! Tok življenja je odplaknil vso to mističnost. Odkril sem, da sem Jud in Francoz, kmalu zatem pa sem iz starih knjig v francoščini izvedel, da je Bog postal Jud. Tako sem nazadnje postal kristjan, celo katoličan. S tem se je končalo obdobje moje lahkovernosti. Začelo se je obdobje globoke – in ponižujoče – objektivnosti.

Načelo resničnosti

Vera v nekega galilejskega tesarja, ki mu je bilo ime Jezus in je umrl in vstal v Jeruzalemu »pod Poncijem Pilatom« – se pravi v majhni cesarski provinci, ki jo je vodil uradnik rimske uprave – me je zelo učinkovito prizemljila. Ta vera je preveč podrobna in njena narava nam ne dopušča, da bi lebdeli med »znanstvenimi« ali »duhovnimi« abstrakcijami. Dejanje vstajenja je podvrženo razmeroma strogemu načelu resničnosti. Vanj so verjeli ribiči, ki so znali popravljati svoje mreže, zidarji, ki so znali graditi katedrale, menihi, ki so znali orati in obdelovati polja, skratka izjemno praktični in konkretni ljudje. Verovati v Vstalega je bilo zanje enako trdno kot sejati pšenico ali zgraditi romansko baziliko. In še trdnejše, saj so se prav na to vero naslanjali, ko so obok naredili v obliki žitnega klasa.

Vsi velikonočni evangeliji gredo v to smer. Naše domišljjske predstave postavljajo na glavo. Če bi si morali predstavljati člo-

veka, ki je vstopil v Božjo slavo, bi si ga skoraj brez izjeme predstavljali kot nekoga, ki dela neverjetne stvari – ki sije bolj kot zvezdniki na podelitvi oskarjev, žonglira z zvezdami in ustvarja harmonijo, kjer bo *volk prebival z jagnjetom in panter ležal s kozličem* (Iz 11,6) ... Vendar moramo sprejeti dejstvo, da vstali Jezus ne počne nič takega. Razen nabito polne ribiške mreže in vnebohoda, glede katerega dva moža v belem zbrane ohladita, rekoč: *Kaj stojite in gledate v nebo?* (Apd 1,11), ne naredi nobene čudeža. Če že, gre bolj za na glavo obrnjene čudeže, ki so diskretni, zadržani, nekako nepomembni.

Zanimivo je, da po vstajenju Jezus ne le, da nima enakega sijaja kot ob svojem spremenjenju na gori Tabor, tudi karizme nima več take kot prej. Marija Magdalena najprej misli, da je preprost vrtnar, učenca iz Emavsja ga imata za najbolj nevednega med prebivalci Jeruzalema, apostoli ga imajo za nekakšnega upokojenega ribiča pri Tiberijskem jezeru ... Premagal je smrt, povzpel se je iz pekla, a se kljub vsemu vztrajno in z nerazložljivo zadržanostjo prikazuje kot mimoidoči: *Stopil je mednje* (Lk 24,36; Jn 20,19 in 26). Evangelisti poudarjajo njegovo skromnost. *Sredi med njimi* pomeni z neverjetno domačnostjo, ki preseneti bolj od vsakega fantastičnega prikazovanja, kajti v tem redu stvari bi lahko pričakovali prav fantastično prikazen.

To pričakujemo do te mere, da sploh ne znamo več prebrati, kar je napisano. Predstavljamo si, da hodi skozi zidove, da govori v ezoterični govorici, da se predstavlja kot super iluzionist, obdan s svetlobo. Sploh ne. Bil je preprosto tam. Rekel jim je: *Mir z vami*, kar je tako, kot bi rekli dober dan. Lomil je kruh, jedel je ribe na žaru, kosil skupaj z njimi. Sveto pismo je razlagal kot nekdo, ki pri mizi pripoveduje zgodbo, ki se mu je nedavno pripetila. In namesto da bi jim pokazal svojo moč – da bi na primer z močjo misli upognil jekleno palico – jim je pokazal svoje rane. Pri običajnih čudežih rane izginejo; tukaj ostajajo za večno.

Pri izviru resničnega

Navsezadnje obstaja nekaj boljšega kot delati neverjetne stvari, in sicer osvetliti vsakdanje stvari od znotraj. In Jezus ne more ravnati drugače, če je resnično stvariteljska in odrešenjska Beseda – tista, ki ustvarja in rešuje, kar je ustvarila. Brez tega ne bi ničesar rešila (tukaj ni »tabule rase«, ampak je »tabula«, ki nosi »sad zemlje in dela človeških rok«). Vsakdanjost je izumil prav on, in to tako, kot pred njim ni storil še nihče. Kako bi jo preziral? Zato jo odkupi, jo povzdigne in poudarja njeno vrednost. Seveda se je tu in tam prepustil osupljivim in razmeroma celo številnim čudežem, na primer, da je bolne ozdravil s preprostim dotikom svojih oblačil ali da je na tisoče lačnih nahranil z malico za dva. Vendar moramo priznati: če vzamemo njegovo celotno življenje na zemlji (nekaj trenutkov v treh letih javnega delovanja proti tridesetim letom skritega in tihega bivanja), gre za skromne učinke, še posebej za nekoga, ki je vsemogočen. In to z razlogom! Če bi iz nič postavil mesto, bi lahko pozabili, da je že ustvaril vesolje. Če bi s tleskom prstov postavil strehe, nazadnje ne bi več razumeli, da je poprej storil nekaj veliko boljšega: ustvaril je ljudi z vsemi udi, ki z močjo, ki jim jo daje, obvladajo umetnost tesarstva. Mojzes je s palico lahko razdelil Rdeče morje. Jezus, večna Beseda, ga je naredil, do najmanjšega iskrenja najmanjšega od njegovih valov, tako da najbolj nenavadno pri njem ni, da ga s kretnjo upogne ali na njem pomiri vihar (kaj je bolj naravnega?), temveč da Samarijanko prosi za kozarec vode.

Tudi teh nekaj čudežev na koncu izzveni v nespektakularno. Odrešenik ne more zasenčiti Stvarnika, saj je en in isti Bog. Zato cilj njegovih izrednih dejanj ni odvracati od vsakdanjega, ampak k njemu voditi – v njegovem nedoumljivem izvoru in previdnosti. Ko slepemu povrne vid, mu ga zato, da bi se ta ču-

dil, da lahko gleda kakor vsi drugi. Ko ozdravi Petrovo taščo, jo zato, da bi Peter lahko taščo občudoval (kar je čudež druge stopnje). Ko Lazarja pokliče iz groba, ga zato, da Lazar lahko nato še enkrat in čisto zares umre.

Urnike potrebujemo zato, da se ob srečanju lahko zgodi kaj nepričakovanega, pri čemer si včasih lahko privoščimo nekaj zamude, da bi le še bolj poudarili smisel točnosti, ki bi se nam sicer lahko zazdela mehanska in nadležna. Pogumen ravnatelj, ki je določil letni raspored časa, ga lahko izjemoma tudi razveljavi in priredi nenapovedano zabavo, ob kateri bo spomnil, da zvonec ne zvoni zato, da bi učenci v vrsti prihajali v razred, temveč zato, da bi lahko prišlo do malo verjetnega srečanja med profesorjem z bradico in lenuhom s slušalkami, ki se drugače niti slučajno ne bi srečala. Tako čudež običajni tok stvari prekinemo le zato, da bi nam odprl oči, ki nam jih je zastrla rutina, in razkril dar, ki se skriva za njihovimi ustaljenimi tirnicami. Čudež tako privre iz izvira resničnosti, bolj neposredno kot sama resničnost: slednja takrat privzdigne krilo in nam za hip pokaže svojo vrtoglavo izvirnost. Nič ni bolj običajnega kot dober vid; temu se ne čudimo. Ko pa nekdo, ki se je rodil slep, po čudežu spregleda in vidi enako kot drugi, se nam vid zazdi to, kar v resnici je: dar, ki prihaja od Nevidnega. In tako naprej, po enakem postopku se nam tašča zazdi kot Božja usluga in smrt kot možnost najvišje žrtve ...

Veličastvo in vsakdanjik

S tem se dotaknemo najpomembnejšega bivanjskega vprašanja, ki je podobno kvadraturi kroga in ki bi ga lahko poimenovali uskladitev veličastva in vsakdanjika. Brez dvoma je nekaj povprečnega v tem, da se zadovoljimo z vsakdanjikom in niti malo ne hrepenimo po veličastvu. Vendar je enako nizkotno to,

da se veselimo slave v soju žarometov in nismo več hvaležni za vsakdanje sončne žarke. Koliko umetnikov je našlo navdih, ker so se hoteli izogniti sesanju stanovanja? Koliko filozofov je skovalo mogočne teorije o človeku, ker niso želeli zaživeti z žensko? Osvajalci so zgradili cesarstva, ker niso znali obdelovati vrta. Pisatelji so napisali mojstrovine iz strahu, da bi morali vzgajati otroke. Nadljudje prihodnosti so pa sploh najbolj nesposobni od vseh. Njihove bionične proteze nimajo pojma o revoluciji preprostega božanja ali o sreči, da lahko z lastnimi rokami izdelaj kos pohištva. Če stremijo po stalni povezanosti s 1000 petabitov spomina, je to zato, ker nikdar niso znali *gledati ptic neba* niti opazovati *lilij na polju* (Mt 6,26 in 28). In če bi radi s pomočjo sanitarnih pregledov vsako sekundo postali nesmrtni, je to zato, ker nimajo ničesar, čemur bi posvetili svoje življenje (zato bodo ti nesmrtni živeli manj časa kot mnogi smrtniki: hitro jih bo namreč prijelo, da bi se prepustili najnovejšim dosežkom evtanazije). Njihova obsedenost z nadnaravno močjo je znamenje njihove nemoči: ne zmorejo dojeti, kako neverjetno je vse, kar vidimo, kako neverjetna je sedanost vsake navzočnosti, kako presenetljiv je vsak vtis, kako senzacionalen vsak občutek ...

Vstali ne sodi med te nadljudi. Njegovo veličastvo se navezuje na vsakdanjik. Komaj je dosegel vrhunec popolnosti, se mu zdi najboljša zamisel sestiti skupaj s prijatelji, se z njimi pogovarjati in jesti. Ves čas hoče biti preprosto človeški in že samo to je dovolj, da dokaže, da je Bog (kajti zadnje, kar si želi preprost človek, je biti samo človeški, prej bi naredil vse, da bi bil *kakor bog*). *Vstali* ne žonglira z zvezdami, ker so zvezde že del njegove igre. Ne sije kakor zvezdnik, ker bi rad osvetlil lice prvega, ki mu pride naproti. Zaradi njega je že tako, da *volk prebiva z jagnjetom in panter leži s kozličem*, saj je svoje učence poslal *kakor jagnjeta med volkove* (Lk 10,3) in lahko z njegovo pomočjo v zvestobi spim s svojo ženo.

Zjutraj vstati

Takšna je teza, po kateri se ravna ta knjižica: prikazovanja Vstalega imajo prvenstveno praktični značaj. Niso neki prividi, ki bi bežali pred *hic* in ugibali o daljavah; ponovno nas peljejo k ljubezni do bližnjega, nas učijo stvari videti *od zgoraj*, kar ne pomeni, da gledamo drugačne stvari kot drugi smrtniki, ampak da te iste stvari pogledamo s stališča Duha. Janez je videl, v čem je bistvo: *Duha namreč še ni bilo, ker Jezus še ni bil pove-ličan* (Jn 7,39). Jezus je to jasno izrazil v svojem zadnjem govoru pred trpljenjem: *za vas je bolje, da grem; kajti če ne grem, Tola-žnik ne bo prišel k vam; če pa odidem, vam ga bom poslal* (Jn 16,7).

Velika noč se dopolni ob binkoštih. Lahko gremo iz Egipta, vendar bi bila ta osvoboditev popolna katastrofa, če bi se vsak Hebrejec suženjstva osvobodil le zato, da bi postal mali faraon. Zmagoslavje Vstalega lahko občudujemo, vendar bi bil njegov vnebohod največji propad, če bi se vernik svojega strahu osvobodil le zato, da bi postal ponosna pošast, ki bi zaničevala Stvarnikova dela in prezirala Mesijevo ponižnost. Jezusovo pove-ličanje se mora izpolniti tako, da Vstali izgine in pošlje svoje-ga Duha, ki iz svojega izvira napaja vsakdanjik, v smeri od Ne-izrekljivega k Neizrekljivemu.

Glagol, ki ga včasih svečano prevajamo z »obuditi«¹ (*egeiro, anistemi*), v grščini označuje vsakdanja dejanja, kot so vstati, zbuditi se, postaviti se na noge. Angel Gabriel ga uporabi, ko Jožefu reče: *Vstani, vzemi dete in njegovo mater* (Mt 2,13). Jezus ga uporabi s hromim: *Vstani, vzemi posteljo in hodi* (Mr 2,9). Stati na dveh nogah, kaj je bolj običajnega? Samo nekdo, ki je

¹ V francoščini in tudi drugih jezikih so ohranili latinski, bolj »svečan«
resuscitare, ki je v slovenskih prevodih bližje grškim vstati, zbuditi se (op.
prev.).

bil hrom, nas lahko opomni na to, za kakšen privilegij gre. Ko k temu dodamo še roke, se privilegij podvoji, še posebno, ker smo se iz bolnika v postelji spremenili v bolničarja nosača (slednji pogosto pozabljajo, da ne pomagajo oni sami, ampak njim pomaga Bog). Posteljo, na kateri je še malo prej ležal, dotedanji hromec zdaj nosi kot znamenje neizmerne radosti. V tem je močnejši od kiborga, ki mu je odveč, da ima noge, in bi namesto njih raje videl reaktorje.

Kaj je v istem redu idej bolj običajnega kot biti oče? Tudi našemu očetu je to uspelo, toliko o tem. Zato tako zlahka verjamemo, da je bolje biti strokovnjak na določenem področju, po možnosti inovativnem. A ne Jožef ne Marija nista delala na takšnem področju. Njuna sveta družina nas opominja, da očetovstvo in materinstvo predstavljata večjo izpolnitev in večno novost kakor tehnološka ali celo umetniška izvirnost. Angeli se spustijo z neba za tako vsakdanje stvari, medtem ko se ne premaknejo, da bi pomagali izdelati še naprednejšo umetno inteligenco (če že, se prej spustijo zato, da ji »pošljejo črva«).

Neki stroj izpopolnijo predvsem zato, da lahko dlje časa ostanemo pod odejo in se zabavamo z gledanjem zaporniških filmov. Kristus pa je vstal predvsem zato, da bi mi zjutraj lahko čisto preprosto vstali in se zahvalili – za kar kavni aparat Nespresso ne bi bil dovolj.

Navodila za uporabo teh navodil za uporabo

Obstaja obžalovanja vredno znana knjiga z naslovom *Samo-mor, navodila za uporabo*. V njej najdemo seznam dokaj učinkovitih tehnik za samozaustavitev srca ali razstrelitev možganov. Žal z vstajenjem ne moremo pričakovati tovrstne učinkovitosti. Vzeti si življenje je sorazmerno preprosto; veliko težje je življenje začeti. Ni enako, če se moramo izstreliti šest čevljev

izpod zemlje ali skočiti s šestega nadstropja. Sposobni smo žive ljudi spraviti s sveta, ne pa tudi obuditi mrtvih.

Ta nesposobnost ustreza drugi zelo običajni nesposobnosti, ki je, da sam sebe rodim. In vseeno – nekaj neverjetnega za naš napuh – smo rojeni! Gotovo mi boste ugovarjali, da človek ni sposoben roditi kot posameznik, počne pa to kot vrsta (saj smo očitno rodili kar lepo število otrok), medtem ko je vstati od mrtvih nemogoče tako posamezniku kot vrsti. Na to odgovarjam, da ima primerjava vsekakor omejitve, vendar nas v določenem in precej pomembnem oziru napeljuje k trditvi, da je bolj nemogoče biti rojen kot biti obujen od mrtvih in da ravno zato napredna tehnologija posameznike skuša izdelovati, namesto da bi pustila, da se rodijo – kar ji lahko glede na povedano tudi oprostimo.

Privoliti v rojstvo je težje in v temelju bolj bistveno kot privoliti v vstajenje. Po eni strani dejstvo, da sem se rodil Saši in Vladimirju, ni tako prevzvišeno, kot če se rodim neposredno od Boga. Po drugi strani pa sprejeti veselje nebeškega življenja predpostavlja, da smo določeno veselje do življenja prejeli že na tem svetu, kjer ne živimo daleč od industrijske in trgovske cone. Zakaj bi želeli, da bi bilo večno neko življenje, ki nam ne ugaja? Zakaj čudež vstajenja, če ni čudenja ob prihodu na svet? Hkrati pa nam prav vera v ta čudež pomaga, da tudi v rojstvu prepoznamo čudež. Da bi mogli sprejeti svoje rojstvo v tem času in prostoru, v telesu, ki še zdaleč ni sanjsko, v tem bolečem okolju, da bomo nazadnje zelo verjetno poginili kot pes za plotom, moramo nedvomno verovati, da je za vsem tem neka previdnost. Nazadnje prav zaradi vstajenja rojstvo ni prazno (verstva, ki zavračajo vstajenje, rojstvo največkrat dojemajo kot nadlogo ali padec; in njihovi privrženci ne naredijo samomora predvsem zato, ker bi jih resnično zadovoljilo le to, da bi se ne bili nikdar rodili). Kljub vsemu gre v obeh primerih – pri veri v vstajenje in